

(Podski, fragment)
Geminatus in gemina.

1768

XVIII 2 94

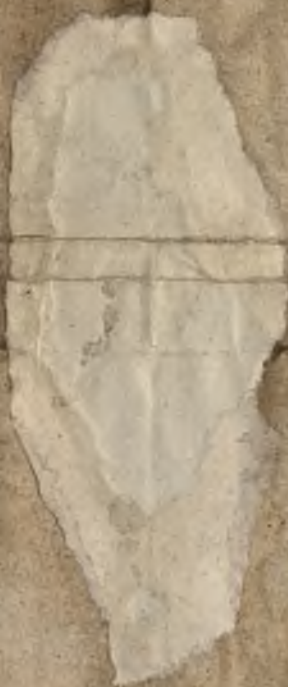
<http://rcin.org.pl>

71

1862

M

H





PRINCIPES SPLENDE



Nonne ut illustre... splende
 AUGUSTE...
 Sicut...
 Sed...
 Quod...
 nulla...
 potest

OSTENSIVA

NON VICTIMAE PROMPTIORUM



PASCUA NOTA LEGOMINI

Græna, hinc...
 Quatuor...
 dies...
 pascatur...
 pascua...
 egit

GEMINATUS

IN GEMINA, SOLUTA SCILICET & LIGATA GRATULATIONE
A P P L A U S U S

CELSISSIMO, ILUSTRISSIMO

EXCELLENTISSIMO REVERENDISSIMO DOMINO

D. JOANNI GABRIELI

COMITI IN PODOSIE JUNOSZA

PODOSKI

DEI & SEDIS APOSTOLICÆ GRATIA

ARCHIEPISCOPO GNESNENSI

REGNI POLONIÆ & MAGNI DUCATUS

LITHVANIÆ

PRIMATI PRIMOQUE PRINCIPI

LEGATO NATO

TINECENSI & PARADISIENSI ABBATI

EQUITI AQUILÆ ALBÆ

SIMUL NATALIS DIEI DIVINISSIMO GABRIELI ARCHANGELO

SACRI LETITIAM, SIMUL AMPLISSIMÆ IN POLONIA PRIMA-

TIALIS DIGNITATIS CELSITUDINEM COMPLECTENS, AB

ADDICTISSIMA SUÆ CELSITUDINI PROVINCIA

MAJORIS POLONIÆ SOC: JESU.

INSTRUCTUS

Ad V. Calendas Martias Annō Salutis MDCCLXVIII.

Cum permisso Superiorum Cracoviæ Typis

Casimiri Jakowski S. R. M. Typographi

THE HISTORY OF THE
REIGN OF CHARLES THE FIRST
BY JOHN BURNET
IN TWO VOLUMES
THE SECOND VOLUME
LONDON
Printed by J. Sturges, at the Sign of the Sun in St. Dunstons Church-yard, 1688.



PRINCEPS CELSISSIME

Dluturni istius, quô hæctenus usi fuimus
PRINCEPS CELSISSIME in sum-
ma præsertim Fortuna Tua Silentii,
tamen à nobis rationem non postulas:
tamen permagni nostra interesse, Te scire
putavimus: quid illud esset, quod quomi-
nus citiùs gratularemur, & optimas volun-
tates nostras & orationem tardaret. Nam &
officium negare, quod Viris præsertim Prin-
cipibus debeas, impudens ac propemodum
furiolum est: & in tempus bene longum
differre, aut remissæ voluntatis aut negli-
gentiæ certè suspitioni obnoxium. Ac nos

A2

qui-

quidem licet utrumque suspicionis genus a nobis etiam atque etiam si sapimus amoliri debemus: tamen si utrumvis eligendum foret, minùs potiùs officii memores, quàm Tui **PRINCEPS MAXIME** parum Cupidi, Tuxque benevolentix videri parum studiosi mallems.

Verùm ne ita quidem res habet; non ita Societas ad omnem sensum humanitatis occalluit: ut aut ignoret quid Tibi **PRINCEPS CELSISIME** debeat; aut, si hoc quod nemo nescit, etiam Illa pulchrè intelligit, esse sibi negligentiori atque obliuiofæ hac in re existimet licere.

Ecquid ergo hucusque celsavimus? nimirum illud obftabat ut ut vehementer conantibus, quod sine summa Tua laude commemorare non possumus Turbam titularum, quæ Te uno eodemque tempore circumftitit, titularum inquam **ARCHIEPISCOPI Gnesnensis, Regni Poloniæ & Magni Ducatus Lithvaniæ PRIMATIS, Pri-**
mique

mique Principis, Legati Nati, Tinecensis & Paradisiensis Abbatis, Equitis Aquilæ Albæ, alia item turba Principum, Antistitum, Senatorum, Procerum, Cænobitarum, Clientum, Emphiteutarum, omnium denique Ordinum turba Consequuta est. Gestiebant scilicet gratulari Suo Æquali Principes, suo Præsules & Senatores Collegæ, suo Primati Gentis utriusque Proceres, suo Cænobitæ Abbati, suo Clientes & Emphiteutæ Domino, Clerus demum atquè omnium Ordinum Populi Suo Præsuli, Pastori, Patri.

Turbam hanc Nostræ etiam Societatis accessione fuisse cumulata oportuit. Ad gratificandi officium invitabant nos tum communes omnibus, tum soli Societati peculiares causæ. Summi Principis summiquè Antistitis ratio, & ut verbô comprehendamus plurima, Proregis urgebat dignitas, ne communibus tam Polonæ, quam Lithvanæ Gentis deesse officiis:
immor-

immortalia Benefactoris, Patris, Fundatoris nomina tam acres animis nostris stimulos addiderunt: ut neque se tacere Societas posse sine summo dedecore, nec nisi cum summa grati animi significatione, si quid dicere vellet, sibi existimaret loquendum.

Nequè enim tam rerum ignari sumus, ut Eorum duntaxat, Qui Primi nobis benignè fecerint, & non Eorum etiam, Qui sibi Successerint, nobis habendam rationem putemus. Cum in locum Magnorum Principum succeditis Principes; non in Magistratus modo, terrarumquè dominia, verùm & in beneficiorum usurpationem Communionemquè succeditis. Ergo quidquid in Posnanienses atquè Calissenses Karnkovius & Mathias Lubientcius, quidquid in Socios Lancienses Theodorus Potoccius, quidquid in alios Alii Archi Præsules beneficii contulerunt, id non minus ad Eorum liberalitatem, quàm ad Tuam

PRIN-

PRINCEPS CELSISSIME benevolentiam
pertinet. Scilicet Illi socii in illis Regni
partibus stabile domicilium fixerunt, Tu
Conservas, Illi dotarunt, Tu ratam libe-
ralitatem habes, Illi omnibus humanitatis
& benevolentiae officiis prosequuti sunt,
Tu non vanam spem gratiarum gratiis
cumularum ostendis.

Istarum rerum omnium cum recens
ac integra nobis obversaretur memoria,
cum hinc grati atque memoris animi of-
ficium, inde honestissima de Te bene me-
rendi cupiditas nos ad gratulandum ur-
geret: facile Tute Ipse existimare potes
PRINCEPS CELSISSIME, quantis in-
cenderemur studiis, universi Regni læti-
tiam nostris etiam plausibus cumulari.
Verum cum hoc maxime conaremur, tur-
ba illa magnificentissima, de qua paulo
ante superius, quominus, quod factum esse
oportuit, faceremus, obstitit. Neque enim
decurrit, neque si maxime deceret, licuit,
nos

nos cum tot tantisque Viris de loco ac tempore habendæ gratulationis contendere. Non id verebatur, ne nos ad Te accedentes rejiceres: cum nihil Tibi tam solemne sit, quam benignè quemvis, quicumque demum adire velint, accipere: quàm ne se quisquam nobis esse quereretur posthabitu

Ergo ne aut Societas Tuam PRINCIPES CELSISSIME benevolentiam captatura in aliorum offensionem incurreret: aut sexcentis gratulantium vocibus, sua obrueretur Oratio: ita demum apud animum suum statuit, ut tempori cederet, & necessarium silentium intempestivæ gratulationi præferret.

Nam & maxima illa negotiorum, quæ in Te, cum amplissimam hanc Dignitatem adires, incubuit moles, non Te magis, quominus audires, quam nos, quominus ita occupatum interpellarem, verabat. Quo tempore Prorex, eodem ipso legum Custos, publi-

publicorum consiliorum à Rege secundus
Arbiter, Religionis Assertor, Pater Patriæ,
renuntiatus es. Uno igitur eodemque tem-
pore Te per omnes Regni Partes oportu-
it mentis oculos circumferre, neve uspiam
Res-Publica quicquam detrimenti pate-
retur attendere.

Cum hæc Tu sedulo PRINCEPS CEL-
SISSIME faceres, cum afflictas Poloniæ
res erigere, solidas etiam firmius constabi-
lire studeres; cum animos discordantium
reduceres, conspirantium regeres; cum ex-
terna perinde atque domestica uno mentis
contemplarere intuitu, cum pericula &
Rei-Publicæ & Religionis averteres, com-
moda procurares; cum & suam Regibus
observantiam, & legibus authoritatem, &
Sanctitatem judiciis, & militiæ numerum,
& œconomix solertiam, & pristinum bonis
artibus honorem, & cæteris rebus omnibus
suum restituere decus, suam reddere faciem
voluisses: fieri quî tandem potuit, ut in par-

B

tes

res tam diversas tamque multiplices distra-
cto nostra Tibi importunitas obstreperet?
Quasi vero aut salutis publicæ privato-
rum negotia, qualia nostra sunt, ante-
ferenda essent: aut quæ Tu communis
boni causâ suscipis, non ad Societatis per-
inde, atque ad cæterorum omnium com-
moda pertinerent.

Quæ cum ego dico non dubito, quin
Tute Ipse **CELSISIME PRINCEPS**
intelligas: silentium hoc nostrum, quod ad-
huc tenuit, non tam silentium, quam ex-
pectationem potius gratulationis, & ut ex
animo loquar, tædium tam diuturni silen-
tium existimari debere. Etenim sicut ii, qui
consilium navigandi suscipiunt, etiam tum
navigationi rectè dare operam dicuntur,
cum è portu ventorum opportunitatem ob-
servant: sic qui tam ægrè tacet, ut quid-
vis aliud quam tacere mallet, loqui potius,
quàm silere (& ut Romani Oratoris uta-
mur verbis) etiam cum tacet, clamare
censendus est. At

At satisfactum est aliquando saltem diuturnæ expectationi nostræ: oblata nobis tandem illa facultas est, qua quid animi nobis in Te, Tuamque Dignitatem sit, palam declarare possimus. Illuxit optatissimus dies ille, quò & nobis disertis, & Tibi soluto ac libero esse non solum licet, sed etiam oportet; dies inquam Natalis Tuus, Divinissimo perinde GABRIELI Tutelari, atque Tuæ Ipsius Amplitudini, Honori, Dignitati sacer. Dies hic CELSIS-SIME PRINCEPS & Tibi annuam celebritatem reduxit, & omnia illa, quæ nos antea morabantur obstaculorum incommoda sustulit.

Nam licet iidem ipsi, Qui ad primam gratulationem undique convenerant, hoc etiam tempore non infrequentes confluerint; tamen quia dies hic ab iis, qui hoc munere jam antè perfuncti sunt, non tam orationis officium, quam præsentiam postulat; isthuc etiam commodi

Iuò natali consequimur, ut solis ferme nobis detur dicendi campus, cæteri omnes eâdem ipsâ quâ Tibi gratificantur operâ, nostræ etiam erga Te luculentissimi testes voluntatis adsint. Illud etiam accedit, nemini mortalium potiori jure, quàm Tibi hodierno die vacationem omnium negotiorum competere.

Natalem Tuum **PRINCEPS MAGNE** celebramus Poloni: hoc vero quid est? nimirum **DEO** primùm rerum omnium Auctori, quòd Te non modo Poloniæ dederit, sed quòd & multis & præstantibus naturæ donis Tuam nativitatem ornarit, quantas quisque potest gratias maximas agere, Tibi Ipsi & successus faustissimos, & longævam incolumitatem precari, magnificâ conviviorum lautitiâ, artificioso ignium apparatu, æris bellici fremitu, populum universum suis etiam ut precibus, votis, plausibus communem universi Regni læticiam cumulet, adhortari.

Hic

Hic jam quivis animadvertat velim, cujus tandem æquitatis res esset, cum omnes mortalium omnium ordines Tuâ causâ lætitiâ gestiant, exultent, gratulentur; cum omnes alii in svavissima hujus diei amœnitate velut in quodam oprato portu e sexcentis laboribus, & molesta navigatione respirent: Te unum solum nihil de supercilio ponere, ad fluctus & scopulos jam Ecclesiæ, jam Rei-Publicæ attendere, præ vehementi solitudine salutis publicæ, nullo sensu neque privatæ felicitatis, neque lætitiæ communis tangi?

Omitte, ommitte quæso **PRINCEPS CELSISSIME** vel ad unius diei curriculum graviores curas. Non hoc à Te Dignitas, non hoc Polonia postulat, ut semper, sed ut sibi cum laborat, invigiles. Non est hoc tempore hujusmodi rerum nostrarum conditio, ut si vel unius diei opporunitatem neglexeris, de summa Re-Publica agi existimandum sit.

Quin

Quin vereri etiam è cordatioribus ple-
rosque mihi videre videor, ne plus o-
mnino perdat, nisi Tibi interdum par-
cis, quàm lucretur, si nunquam feriaris,
Polonia. Nam etsi de ea, quam adhi-
bes diligentia ad unum diem remiseris,
tamen consequentur Poloni Eodem ad-
nitente & adlaborante Te alio tempore,
quod hodie confectum non fueris: nec
quod sapienter a Te dilatum erit, abla-
tum credent: si nunquam Tibi peperce-
ris, verendum est: ne una Tecum ea
quæ expectabant, se amisisse lugeant.
Servare Te debes Patriæ, non prodigere
pro Patria: quæ profecto sat magnum sibi
solatium retulisse videbitur, si Tanto, Quan-
tum semper in Te suspexit, Viro, vegeto
atque incolumi diu se frui posse intelliget.
Habes in hoc uno die collectum quid-
quid à magnis curis atque laboribus animum
Tuum honestissimo laxamenti genere le-
vare & recreare possit. Nam ut missa
faciam

faciam, quibus Tu non magnopere caperis, populi gestientis plausus, factitiorum ignium prodigia, Symphonicorum voces, æris explosi tonitrua, quæ non tam Tui, quàm populi potius exhilarandi causâ fieri non nescio, Illustrissimæ Familiæ Tuæ, Nobilissimi post natos homines, PODO-SCIANI commemoratio Nominis, quæ si ullo alio tempore, hoc die certè sibi jus vel maximum vendicat, quàm putas huic accommodata tempori, quàm justa, quàm Te Tanto digna Principe, quàmve ad levandos plus quàm Herculeos labores Tuos apta Tibi fore videbitur?

Experire amabo Princeps Celsissime, quàm suaviter generosum pectus afficiat, Majorum Nomina, studia, recte facta, dignitates, gloriâ recordari. Non eò dico, quòd Te hæc latere putem: sed quòd præ negotiorum turba horum Tibi meminisse non liceat. Nunc cum tantillum otii nactus es, adverte sis animum ad præ-
teri-

teritorum temporum memoriam, quàm-
ve trito atque usitato Majoribus Tuis
itinere ad amplissimam istam Dignita-
tem perveneris, unà cum studiosissimis
Tuis Illustrissimi Nominis etiam atque
etiam attende.

Ac primùm quidem si Prosapiarum
omnium præcipua laus atquè commen-
datio à Nominis antiquitate, ducitur:
hæc Illustrissimæ **PODOSCIORUM** Fa-
milix vel in primis competit. Mitto
commune multis **JUNOSZARUM** voca-
bulum; Quorum etsi per tempus liceret
vestigia persequi, rem ramen aggrede-
rer prope immensi operis: ut quæ à prin-
cipiis ipsis constitutæ Poloniæ, inde us-
que repetenda esset. **JUNOSZARUM**
inquam, Quorum Vos **PODOSCI** Pars
estis maxima Nomen hoc loco mitto:
ne scilicet non tam breve laudum Ve-
strarum compendium facere, quàm plu-
rimorum scriptorum libros in hoc unum
opus

opus velle transferre videar. Hoc dico : simul atque **PODOSCI** à Podofie nominari cœpistis, quod annis abhinc fere quadringentis contigit, Vos non solum hoc Nobilissimo Nomine, verùm & magnitudine rerum, quas gessistis, & honorum gloria quos assecuti estis tam domi floruisse quam foris.

Fulstis enim jam tum præclarissimis Vexilliferorum, Judicum, Capitaneorum, Succamerariorum Titulis, Derslao Zakrocimense Vladislao Poloniæ & Hungariæ Rege, Paulò Proavò Tuò Ciechanoviense Vexillum obtinentibû : Joanne in Ciechanoviensi ora jus pro Rege dicente, Terrestri (ut loquimur) Judice, Valeriano Rožánscensi & Makoviensi, Altero quem Derslai Vissegrodensis Castellani Filium fuisse historis proditum accepimus, Varšaviensi, Liveniensi, Lomzeniensi, Kaminensi, Joanne, Qui Raciazensis Castellanus postea Ciechanoviensi Capitaneo, Joanne Zakrocimenfi

C

Suc-

Succamerario. Vidit Patria, exteræ viderunt gentes, quanta cum Nominis Vestri gloria in Publicis Regni Ministeriis tum versati estis: cum Joannes **PODOSCIUS** apud Joannem Conradum Ziemovitum Masoviæ Ducem, Mareschalci, & Campiductoris Masoviæ, Mathæus apud Sigismundum Primum Pocillatoris, Mathæus alter Thesaurarii Regni, Sebastianus Mareschalci itidem Regni, Adalbertus Castrametatoris obirent partes. Mirata est demum Polonia Vestram **PODOSCII** virtutem belli, sapientiam domi Derslao Vissogrodensem, Derslao altero Zakrocimentem, Joanne altero Raciazensem, Altero Ciechanoviensem, Andrea Slonscensem Castellani: Bartholomæo item Sandomiriensem, Nicolao immortalis memoriæ Viro Parente Tuo Ploccensem, Masevientem Ludovico primum, Joanne deinde, & Palatinis & Generalibus Masoviæ Sellas curules tenentibus.

Neque

Neque verò est quòd quisquam putet
PODOSCIOS ita ad hæc Dignitatum subse-
lia venisse: ut in ea vel casu incurrerint,
vel obscuris itineribus adreperint, vel ami-
corum ope, hominumque Potentiorum stu-
diis occuparint. Constans & certa Gentis
Istius virtus, merita, recte factorum glo-
ria cæcam fortunæ temeritatem excludunt,
obscuros ad dignitatem aditus repudiant,
aliis Amicorum, quam quæ sibi præclara
virtus conciliare solet, studiis non nituntur.
Video enim, cum oculos per Poloniæ An-
nales circumfero, video inquam PODO-
SCIOS tam claris, tamque multiplicibus
erga Patriam Civesque suos tam pacis,
quam belli temporibus egregiam volunta-
tem argumentis probasse: ut hæc neque ne-
sciri à Re-Publica, neque cum scirentur,
sine summa mutæ voluntatis erga tam be-
ne meritos testificatione negligi potuis-
sent.

Quid? Derslar Zakrocimensis Vexilli-
C2 feri

feri obliviscatur aliquando Polonia? nimirum tunc Viri istius Polonis elabetur memoria, cum pacis cum Teutonibus Brestæ Vladislao Poloniæ & Hungariæ Rege illius opera compositæ injuriâ temporum omnia monumenta perierint. Donec tam insignis obsequii aliquod extabit vestigium: fieri certè non poterit, quin gratissimâ semper Res Publica quantum **PODOSCIIS** debeat recorderetur. De Joanne Marschalco & Campiductore Masoviæ, aliqua conciescet ætas? ego vero mihi facile persvadeo: nihilo secius Joannem de Ducatu Masoviæ, atque hõc ipse nomine de Universa Polonia, quàm aut Scipionem Africanum, aut Drusum Germanicum de Romano Imperio meritum existimari debere: propterea, quòd quemadmodum immortalis memoriæ causâ Senatus Populusque Romanus Scipioni ob devictam Africam, Africani, Druso ob fractos bello Germanos Germanici, sic Joanni Ziemovitus Masoviæ Princeps á fufis præ-

prælio Bohemorum Copiis Bohemi, aut quòd magis placet, Bohemici, sic Fum passim vocitare solitus, honorificentissimum addixit Nomen.

Non defuerunt igitur **PODOSCIIS**, hostem qui bello vinceret: sed nec defuerunt etiam, qui Romanæ virtutis æmuli, **P. Decii** Consulis exemplò ferociter in adversas acies invec̃ti, inter sexcentas hostum cædes, fortiter pro Patria dimicantes occumberent. Cujus Herois mentionem faciat oratio, quæritis? **Carolum PODOSCIUM** in memoriam vobis revocatum scitote; Hic inquam Heros postquam medicos inter hostes ad oram Volkovicensem ingenti clade resistentium edita circiter Annum sexcentissimum supra Millesimum strenuè depugnans cecidit; suò docuit exemplò: quanto tandem ad immortalitatem Nominis comparandam firmitus atque stabilius est, in acie morti fortiter occurrere, quàm audacter in acie mortem laceffere; in magnis ho^s

hostilium, quos Ipse feceris, cadaverum acervis cadere, quàm incolumem Manibus devoto hoste Victorem è campo decedere.

At quo (inquires) argumento docetur Victor potius quam victus Carolus cecidisse in acie? nimirum quia quotquot id temporis bellò ceciderant, objectu Corporum suorum ruentes in perniciem Poloniæ tardabant hostes, novis extra Patrium solum tumultis ampliores Poloniæ designabant limites, fuso sanguine aut licitabantur Smolenscum, ditionesque conterminas, aut captum jam & occupatum Posterorum suorum dominio, utilitatibus, gloriæ consecrabant.

Hic ego Smolensci mentione injecta imperare mihi non possum, quin loco hoc orationem meam Joannis **PODOSCI** Ciecchanoviensis Castellani Clari in primis Viri commemoratione cohonestem. Ille namque potius orationi, quàm illi Oratio nostra

nostra decori, futura est; tam insignibus
quâ naturæ dotibus, quâ præclare gestorum
ornamentis florebat. Itaque nullum erat
aut tam illustre, aut tam arduum, quod
boni Communis causâ absolvi oportuisset
negotium; in quò integritas, magnitudo
animi, prudentia, dexteritas Joannis cum
summa Rei. Publicæ approbatione versata
non fuerit. Investiri (ut passim loquimur)
auctorari potius Marchionem Brandebur-
gicum oportuit; hòc tam Illustri munere
Regis loco Joannes perfunctus est: litem de
finibus Poloniam inter atque Marchiam
sopiri, huic etiam Controversiæ Joannes
Arbiter præfectus est: Provinciam Smolen-
scensem nuper adjunctam Poloniæ ad offi-
cium compelli, bonis muniri legibus, pa-
cem cum finitimis componi, rem denique
totam è dignitate Rei. Publicæ Poloniæ ge-
ri necesse fuit: Joannes Provinciam illam
Arbiter designatus adiit, reliqua, si qua
ex tanto bello, quantum præcesserat, peri-
cula

cula timebantur, sustulit, manum ultimam pacis conditionibus imposuit, sanctissimis legibus Provinciam adstrinxit, tam Sanctè tamque integrè suo perfunctus munere: ut non Polonia minùs, quàm Smolenscum ab Illo sibi satisfactum gauderet; nec satis scio, an Illud majore cùm desiderio Joannem confectis negotiis abscedentem dimiserit, an Illa majore cum gratulatione venientem acceperit.

Fortunatus profecto Vir tam insigni rerum gestarum gloria! at nihilò minùs fortunatus credendus Ejusdem secum Nominis Castellano postea Raciàzensi Filio. Si usquàm aliàs, hic certè patuit, quàm enixè natura in rerum, quas alias ex aliis procreat, similitudinem incumbat: tam accurate Joannem Patrem in Filio Joanne effinxerat. ut non faciem solùm & indolem, verùm & eadem benè de Patria merendi studia, eadem in gravissimis Rei-Publicæ negotiis componendis munia, honorem denique

nique eundem felicissima quadam in Filium imitatione transfulerit.

Quod ego non sic à me dictum de Istis Duobus volo, ut non de aliis etiam **PODOSCHIS** dici debere putem. Non ego Illustrissimam hanc Familiam eò Beatam existimo, quòd Unum Alterumve Insignem Virum ediderit: sed quia Fabiæ Gentis instar quotquot Capita numerat, tot Amantissimos Rei-Publicæ Cives, tot sapientissimos publicorum negotiorum Arbitros, tot Patriæ Patres, tot denique Immortali memoriâ Dignos producit Viros.

Fidem præter Cæteros, Quorum supra meminimus Lucas Cracoviensis Canonicus, Præpositus Gnesnensis Orationi conciliet. Cujus ego Viri probitatemne prius & eruditionis præstantiam, quas ob res mirificè sibi charum Robertellus insigni virtute atque autoritate Vir Lucam fuisse scribit, an eam, quâ apud Principes Christianos florebat, gratiam de prædicem, satis commo-

D

de

dè constituere non possum. Non enim ut quorundam, sic Lucæ fama, atque industria se intra solius Poloniæ terminos continuit. Nunquam virtus natali solò clauditur. Sicut quæ cæteras inter excellent plantæ, non ei, sub quo natæ sunt, sed ignoto destinantur Cælo: sic Illustrioribus animis ampliores, quàm qui Cælo Patrio definiti] sunt, constituuntur termini. Amant enim & peregrinam virtutem exteri: si præsertim in eos probitas inciderit, qui bonos in suis numerandos putent; nec quicquam sibi tam domesticum esse oportere, quàm virtutem existiment.

Cujus autem aliquando non solùm domi, verùm & apud Externos Principes major quàm Lucæ virtuti ac sapientiæ habitus honor fuit? quis aut plures ad Imperatotes Romanos legationes obiit, aut longiùs apud Ipsos, Ipsis hoc idem vehementer petentibùs, hospitatus est? Equidem de Luca passim constat, Eum Serenissimi
Augu-

Augusti primi Poloniarum Regis, bis ad Ferdinandum, semel ad Maximilianum; Serenissimi item Stephani Bathorei nomine ad Rudolphum Imperatorem Romanum semel atque iterum Oratorem ivisse: quo tempore tam insignem gratiam apud Maximilianum iniit: ut Eum nusquam ab se pateretur discedere, atque Legationis negotiorumque tractandorum obtentu sex ipsos annos apud se manere cœgerit. Ita Præstantissimi Viri virtute factum est; ut amore carissimæ sibi Poloniæ tam longo tempore Polono careret Cælo, magnamque vitæ partem Patriæ commodis extra Patriam serviret.

En vias, quibus ad tam amplas in Republica Dignitates contendebant **PODOSCI**: hæ artes, hæc stratagemata, hæc arma **PODOSCIORUM** fuerunt; quibus animos cum suorum tum Peregrinorum Principum expugnabant; hæc vis illa, qua & voluntates Bonorum omnium &

D₂

Ma-

Magistratus honorificentissimos obnoxios
PODOSCIANÆ faciebant Profapiæ. In-
nocentiæ, pietate, justitia, omni denique
virtutum genere multò validiùs & ad gra-
tiam Principum, & amicitiam Civium, &
ad prima Rei-Publicæ subsellia, quàm alii
seu vî, seu dolò malò penetrare sole-
bant.

Hanc ipsam Majorum viam (ut pro-
piùs ad Te jam accedamus PRINCEPS,
CELISSIME) hanc inquam eandem vi-
am etiam Illustrissimus Parens Tuus Nico-
laus Comes de Podoscie PODOSCIUS
Eques Aquilæ Albæ, Palatinus Plocensis
institit. His virtutum & præclarè gesto-
rum vestigiis Serenissimorum Regum AU-
GUSTI Secundi & AUGUSTI Tertii sibi
benevolentiam adjunxit, his ad sellam Cu-
rulem Castellanus primùm Ciechanovien-
sis, deinde Plocensis Palatinus creatus, cum
antea & Ciechanoviensis Pincernæ, &
Aequissimi Legislatoris munere perfunctus
esset,

esset, passibus accessit. Hoc demum [ut
rem infinitæ molis compingamus in pau-
ca] hoc præclaræ virtutis, existimationis,
sapientiæ, omnis decori stratagemate Illu-
strissima comite in Szczawin & Trąbki
Rypinensis Capitanei Filiâ, MARIANNA
ROKITNICKA, Parente Tua, Foeminâ
Lectissimâ sibi Matrimoniô conjunctâ To-
tius Illustrissimæ ROKITNICCIORUM
Familix sibi voluntates subjecit. Tum
unâ eâdemque operâ quidquid olim hono-
rificentissimum in Tribus Ministris Regni,
quidquid in Castellanis tribus & viginti
dignissimum, quidquid in Palatinis qua-
tuor supra triginta magnificentissimum,
quidquid in decem Antistitibus Sanctissi-
mum antiquitas cum PRAVVDZICCIIS
venerata est. Quidquid etiam in ROKI-
TNICCIIS Georgio & Valeriano forte,
in Martino splendidum, Nicolao, Ludo-
vico, Francisco Heroicum, Jacobo Dobri-
nensi, & Joanne Rypinensi Capitaneis ad
lau.

laudem eximium, ad memoriam excellens,
ad Nominis perpetuitatem præcipuum fuit:
totum hoc Illustrissimus Pater Tuus & sibi
& Toti **PODOSCIORUM** adjunxit Nomini.

Et ut quàm cœpi, victricis & virtutis
Vestrx, & Nominis allegoriam persequar,
cum ad Amplissimas illas sanguinis necessi-
tudines, quas cum Illustrissimis quibusque
Prosapiis **PODOSCI** contraxistis attendo:
videor mihi intueri fortissimum perinde ac
felicissimum Principem, Cujus nimirum for-
tunâ ac viribus inductæ regio es finitimæ
ultra pacem & amicitiam expetunt, Socie-
tatem cœunt foedera jurisjurandi religio-
ne sanciant: tunc demum se tutas fore,
tunc felices, tunc tranquillas ratæ, cum se
Tanti amicitia Principis fultas & commu-
nitas viderint. Eundem ad modum rem se
habere **PODOSCI** Vobiscum intelligo.
Eò scilicet Vestri Nominis existimatio pas-
sim per Poloniam increvit: ut Florentissi-
mæ quæq; hujus Regni Familiæ, aut nuptias

PO

PODOSCI ORUM āmbiant, āvidèque
present, aut plenissimīs lætitiæ, benevo-
lentiaque significationibūs excipiant.

Non enim video cur CZAR-
TORYSCII, LUBOMIRSCII,
RADZIWILII, KORECCII
Principes; cur KOSTCAE, ZA-
MOYSCII, SOBIESCII, SA-
PIECHAE, CZAPSCII, O-
GINSCII, DĄBSCII, TAR-
ŁONES, KRASINSCII, SZY-
DŁOWSCII, VAPOWSCII,
TRZCIENSCII, KARSCII,
RUPNIEWSCII, PRZEREB-
SCII, KRĘSCII, SZCZA-
WINSCII, VOLKANOW-
SCII, OSTROROGII,

ZEL.

ZELSCII, GORZENSCII,
PSTROKONSCII, KOSCIE-
LECCII, KOZICCII, ZALE:
SCII, OLIZARII, BRZO-
STOWSCII, CHODOROW-
SCII, SUCHCZYCCII, SŁO-
STOWSCII, NIEBORSCII,
PRZECZKOWSCII, BAR-
TNICCII, MŁODZIANOW-
SCII, ZOCHOWII, HUMIEC-
CII, DROZENSCII, BRO-
SZKOWSCII, non inquam video,
cur Iſti ſexcentique Alii & rebuſ, & Ge-
nere clariffimi, arctiffimis connubiorum
vinculis ſe Vobis adſtrictos tam enixe cu-
perent; niſi & Nomen ſuum Illuſtriſſimi
Vestri Nominis conjunctione ſe cohoneſta-

TUOS

turos fuisse crederent, & tam firmum suis rebus à virtute vestra mutuatu-ros præsidium, qualî nisi insigni cum incommodo carere haudquaquam possent. Eò certè Consiliò Vestras consanguinitates prensabant, Vestra Nobilitate geminabant suam, Sanctissima Connubiorum Vobiscum percutiebant fœdera: ut Vestri scilicet claritudine Nominis, fortunarum amplitudine, Virtute, Sapientiâ suffulti in domesticis feliciter, publicis in rebus tum honorificentius versarentur, tum fortius.

At cumulatè opinor satis pro brevitate hujus operis jam dictum est, quàm insigniter cum Alii Majores Vestri, tum vero Illustrissimus Parens Tuus **PRINCEPS CELSISSE** Clarissimum alioqui **PODOSCIORUM** illustrârint Nomen. Res ipsa jam admonere videtur, ut in Te demum acie mentis versa, quantum Illustrissimi Fratres Tui, quantum

E

Tu

Tu Ipse ad veterem **PODOSCIANA**E
Domûs gloriam dignitatis & commenda-
tionis cumulum adjeceris, quæramus. Il-
la, quæ superius diximus, eò pertinent, ut
omnes intelligant: quantum & Tu **PRIN-**
CEPS CELSISIME Tantorum Virorum
Hæres Fortunatissimus, & Jllustrissimi Fra-
tres Tui Vestris debeatis Majoribus: alte-
ra reliquæ dictionis pars hoc sibi assumpsit
negotium, ut quantum Vobis Majores Ve-
stri, quantum Jllustrissimum **PODOSCIO-**
RUM Nomen debeat investiget.

Itaque nec de pueritia Vestra quicquam
hac oratione dicitur. Equidem laudatif-
simam! fuisse [quòd Superstites etiamnum
illius ætatis sanctè confirmant Arbitri]
passim inter omnes constat: tamen quia
sanctitatem educationis, non secus, ac origi-
nem & Nobilitatem! generis non solum nobis
ipsis, sed etiam secundum **DEUM** Paren-
tibus debemus: æqui bonique opinor fa-
cies **PRINCEPS CELSISIME,**
neque

neque indolem Vestram omnium rerum
honestissimarum non modo capacem, ve-
rum etiam avidam, nec memoriæ vim,
nec aciem præstantis ingenii, nec puerilis
vitæ gloriam innocenter transactæ me non
tam inter laudes Vestras, quæ Vobis nem-
pe debeantur solis, quàm inter bene-
ficia cum Illustrissimorum Parentum, tum
naturæ ipsius, quæ PODOSCIIS omnibus
præstantissima contingit, reponere. Isti-
us commendatio generis homini cum viti-
bus etiam communis est. Plurimum ad lau-
dem refert Rhoeticône an Amineô solô
vites pullulent.

Imolus & *assurgit quibus* & *Rex Ipse Phaneus,*

Ut inquit Virgilius Georg: 2do:
sic multum ad mortalium Commenda-
tionem interest, ubi & ex quibus nascan-
tur. Sed quemadmodum vitium Aminea-
rum bonitas non tam vitibus quam solo
tribuitur: sic naturæ, quam ex aliis traxi-
mus præstantia ad Eorum potius qui

E2:

de

dederunt; quàm qui acceperunt gloriam referenda est.

Ad illud, ad illud laudis genus festinat oratio, quod industriæ Vestræ, non sanguini, voluntati, non cunis, Vobis denique ipsis, non aut Majoribus aut Parentibus debetur. An enim Illustrissimi Franciscus, Capitaneus Bobrovnicensis, Stanislaus, Succameratius Dobrinensis, Michael, Castellanus Ripinensis, Josephus, Palatinus Plocensis Fratres Tui Germani, Primus Præfecturæ Urbanæ, Alter finium regundorum prudentiæ, Castellaniæ Tertius, Postremus aut Palatinatui, aut Amplissimæ temporibus Augusti Tertii ad Imperatorem Turcarum Legationi ferendis essent: nisi ad eas, quibus floruerunt Pueri, multò majores ætate confirmata eruditionis, experientiæ, virtutis, ornamentorum omnium cumulos adjecissent?

An Tu Ipse **PRINCEPS CELSIS-
SIME**, nisi firmissimis illis, quæ Puer ad-
modum

modum jecerās, fundamentis innocentiae,
probitatis, doctrinae, humanitatis præcla-
rissimam postmodum pietatis in DEUM
atque Patriam tenerrimæ, eruditionis exi-
miæ, justitiæ, liberalitatis, misericordiæ,
prudentiæ, humanitatis notissimæ Tuâ-
met Ipsius industriâ præclaram superstruxis-
ses molem, Idoneum Te & recte compa-
ratum ad hanc tam amplam Dignitatem
fuisse crederes?

Et ut inde laudem Tuæ corroboratæ æ-
tatis repetam, unde pueritiæ commenda-
tio ducitur, illud mihi primum observatu
dignum visum est: Te Illustrissimis Paren-
rentibus Tuis vernaculam, Arbitris tenet-
læ ætatis Tuæ Latinam, & quas illis Ma-
gistris didicisti lingvas, Tibi Ipsi omnes,
quas maturior jam percalluisti, debere,
Quanquam ego ne pro illis quidem, qui-
bus Adolescentulus assvesti, tantam Te
existimo sive Illustrissimis Parentibus,
sive Magistris Tuis, quantam Tibi Ipsi
habere

habere gratiam oportere. Ab illis enim, quæcunque demùm illa fuit, rudem accepisti linguam, à Te Ipso habes omnibûs pulcherrimîs artibûs perpolitam. Puerulus cum esses, acquisitîs lingvîs ita usus es, ut Te pulcherrimè didicisse liqueret: Grandior factus ita loquutus es, ut vel Ipsi Magistri haberent, si adessent, quod discerent. Puerilis demum oratio Tua ejusmodi fuit, ut Te & ingenio acerrimum, & studio diligentissimum, & eorum, quæ semel perceperas, retinensissimum Juvenem facillè convinceret: eloquentia maturior eò tandem eluctata est: ut cuius, cum diceres, & Theologus Ecclesiasticarum rerum scientissimus, & Jurisconsultus peritissimus, & historiæ quâ suæ, quâ profanæ experientissimus non injuriâ haberere.

Itaque præstanti eloquentiæ Tuæ eximius honor in Aula Serenissimi AUGUSTI Tertii habitus est tum, cum Serrnissimo.

simorum Xaverii, Caroli, Clementis,
Albrachti Regiorum Poloniæ Principum
Cancellarius renunciatus es. Qua in re
Prudentissimi Regis Augusti Sapientia non
dignitati solùm (uti decebat) Proles Re-
giæ, verùm etiam utilitati consuluisse visa
est: ut eâdem operâ, qua Majestatem Re-
galis Aulæ Tua dignitate augebas, Regiis
etiam Juvenibus, facem ad eloquentiam
præferres; planiorem per exempla, quàm
alii per præcepta ad hanc Divinam artem
viam ostenderes, nec tam Principum no-
mine responsa dares, quàm quemadmo-
dum esset respondendum, doceres.

Nec vero minore mentis ad cogitan-
dum acie, quàm ad dicendum facultate
pollebas. Quocirca Serenissimus Divæ
memoriæ AUGUSTUS quoties de gravio-
ribus negotiis deliberandum ac decidendum
esset; Te suorum arcanorum participem, Te
suorum Cognitorem jurium, Te Arbitrum
Consilioruū poscebat: ex Tuo pendebat ore, in
Tuis

Tuis acquiescebat Consiliis, Tuâ prudentiâ, Tuis nitebatur sententiis. Sed neque si decidisses, nisi etiam quod sapientissimè decideras, exequerere, sibi satisfactum iri existimabat AUGUSTUS. Eundem Te, Quem Arbitrum, etiam Executorem suorum esse Consiliorum volebat. Itaque nulla erat tam expeditio difficilis, quam Tibi non commiserit, nulla tam tumultuosa seditio, quam non industria Tua posse componi crediderit. Cum certissimè sibi persuasum habuisset: vel Tibi, si quid excellentem industriam posceret, committendum esse, vel nemini.

Namque præstanti cum juris, tum cæterarum rerum pulcherrimarum scientiæ illas etiam adjunxisti dotes, quibus felices negotiorum eventus vel maximè nituntur, autoritatim scilicet in agendo, in cognoscendo prudentiam, in decernendo justitiam. Autoritas ejusmodi fuit, ut vel solo aspectu exasperatos ad seditionem ani-

animos componeres; prudentia tam in omnem circumspecta partem, ut omnes malo dolo aditus ad fallendum obstrueret: æquitas tam recti tenax, ut eam & Potentissimus quisque reus metueret, & vel calamitosissimus innocens suis asylum & præsidium rebus fore procul omni dubitatione confideret.

Quas ob res equidem affirmare non vereor, nunquam aliàs cum justitiæ, tum vero miserorum votis cumulatiùs satis fuisse factum: quàm cum Te toties Laudatus Rex Amplissima Referendarii Regni dignitate jusfisset fungi. Tunc enimvero cerneres! GABRIELE PODOSCIO jus tam illustri locò dicente conticuisse calumniam, procul aufugisse versutiam, intra fines modestiæ se tenuisse potentiam, triumphasse virtutem, innocentiam, & æquitatem omnibus incesfisse lætitiis. Metuebat scilicet

F

cer

cet auctoritatem Potentia , temeritas
magnitudinem animi, pietatem crude-
litas, sapientiam fallacia. Docuit sua
male cautos experientia: apud talem
Judicem, in iis, qui se Quæsitore disce-
ptant, non ad fortunarum copiam, aut
claritudinem generis, sed ad veritatem
attendi: nec eum, qui aut opibûs, aut
gratiâ, sed qui rerum ipsarum testimo-
niis inferior esse convictus fuerit, cau-
sam amittere:

Ac ista quidem, cum per se præcla-
rissima sint, vel sola sufficerent, quæ
Tibi sempiternum Nomen PRINCEPS
CELISSIME, nec ullis intermoritu-
ram sæculis memoriam apud omnes po-
steros conciliare possent. Illud vero
quantum est, Te singulis annis duode-
cem Polonos Juvenes alere Consvēvis-
se: qui non Paternarum opum impen-
diô, sed Tuâ Ipsius pecuniâ, Tuâ curâ,
Tuâ

Tua sollicitudine, Tuâ vigilantia pulcherrimis imbuerentur moribus, rerum experientiam proficerent, linguas extrarum gentium sibi familiares facerent, juris Civilis eam, quæ Ingenuum Adolescentem decet, imbuerentur notitia: scilicet minus bene Te meritum de Republica credebas fore, si Tuæ, nisi etiam sequuturæ ætati prospiceres; nec si vivus Illi, nisi mortuus etiam in iis, quos præclare institueras, Juvenibus prodesse. Adeo excellens in Patriam pietas, nullum non tempus sua cura & sollicitudine complectitur: nec se vitæ hujus mortalis finibus ita arctari atque concludi finit: quin omnium omnino sæculorum utilitati serviat.

Cui etenim demum, cum Juventutem pulcherrimis instituimus artibus, si non posteritati prospicimus? Profecto si non in Juventute formanda nostra se er-

ga Patriam exercet pietas, nobiscum
extingvitur: si in hac etiam parte Rei-
Publicæ sublevandæ laborat, vel subla-
tis è medio nobis tamen durat, viget,
perennat, vivit. Neque enim meliore
conditione esse oportet Eum, qui ho-
stem Patriæ perniciosum sustulit, quàm
qui profuturum olim Civem Rei-Pu-
blicæ reliquit: ut quemadmodum Huic
oppressa mali hostis nequitia, non sic
etiam Alteri egregiè formata Boni Civis
virtus nominis immortalitatem conciliet.

Itaque de Te **PRINCEPS CEL-
SISSIME** nunquam futura conticelcet
ætas. Prædicabunt munificentiam erga
se Tuam Juvenum à Te institutorum
Profapiæ, Quarum Tu Domos quot e-
ruditis ornasti Viris, tot illustrissimis
luminibus auxisti: prædicabunt Provin-
ciæ non doctis minùs quàm probis Ma-
gistratibus auctæ; Tota, quanta quan-
ta

ea est, Eosdem olim Ipsos, Qui ex
Tua disciplina prodierint, Integerrimos
privatorum in causis Arbitros, aequif-
simos in Tribunalibus Judices, Peritif-
simos in Comitibus Legatos, Ministros
fidissimos; Senatores optimos experta
prædicabit Polonia. Ipsi denique, quid-
quid sunt, quidquid sciunt, quidquid
in Re-Publica poterunt; Tua se ope
factos esse, Tuâ Munificentiam scire, Tuô
beneficio posse Juvenes prædicabunt:
Tibi se fortunas, Tibi dignitates, Tibi
omnia debere dicent: nec tam bene de
se meritos Parentes Ipsos, à Quibus hoc
fere solum acceperunt, ut possint vivere,
quàm Tibi, à Quo illud habent incom-
parabile profecto munus, ut sapienter eti-
am possint, probè, atque honorificè vi-
vere, ultro grati animi studio fatebuntur.

Et ista sunt, utinam vero non mul-
tò plura notitiam Oratoris effugerent!

ista

ista sunt inquam, quæ seu Illustrissimis
Tuis Fratibus, seu Tibi Ipsi Illustrissi-
mum debet **PODOSCIORUM** Nomen.
Etenim si Majores Vestri nunc a mor-
tuis existerent, quam putas de Illis,
quam de Te sententiam dicerent? Equi-
dem si rectè humanorum indolem affe-
ctuum cognovi, affirmare non dubitem:
Majores Vestros, si nunc à mortuis [ut
diximus] existerent, & solitudine tan-
gi rerum caducarum possent: illud quæ-
situros in primis, quam rectè se existi-
matio, fortunæ, dignitas, quam rectè
demum suorum res **PODOSCIORUM**
haberent. Adirent Curias, Intuerentur
Comitium, omnes Curules sellas, omnia
honoratissima Rei-Publicæ circumspece-
rent subsellia, intellecturi, quin suis e-
tiam oculis cognituri: num sè mortuïs,
gloria tamen & Dignitas **PODOSCIO-**
RUM vivat, iisdemne sui Hæredes No-
minis

minis, quæ Ipsi quondam signârant, in-
sistant vestigiis, idem hac ætate PO-
DOSCIANÆ virtuti, qui & præterita
habeatur honor.

Sed posteaquam inter Capitaneos FRAN-
CISCUM, STANISLAUM inter Nobi-
litis Principes, MICHAELEM, inter
Castellanos, inter Palatinos JOSEPHUM
federe conspicerent: quis est, qui non co-
gitando facile consequatur: Felicissimos
illos Posterorum suorum Contemplatores
sibi nequaquam temperaturos esse, quin
exilirent præ gaudio; sibi Tantos invicem
gratularentur Nepotes, faustissimâs Ca-
rissimam Progeniem prosequerentur omi-
nibus, cum animi sui voluptate maxi-
ma faterentur: se nec virtute, nec me-
ritis, sed solo tempore suis fuisse Majo-
res Posteris: dignosque superstites PO-
DOSCIOS dicerent, Qui suis cum Ma-
joribus in certamen virtutis, & gloriæ
contentionem venirent. In

In hoc igitur Illustrissimorum Fratrum Tuorum gloria velut in cardine vertitur, non injuriâ dici posse, Illos Majorum suorum gloriam exæquasse. Quid? Tibi PRINCEPS CELSISIME idemne Tuis à Majoribus laudis tribueretur genus? Hic immo vero ad Majestatis Tux conspectum obstupefactus totus Ille, quantus quantus esset, Redivivorum Cætus non satis facilè apud se opinor statueret: quid sibi priùs in tanta, quantam Avitis adjecisti honoribus, Nominis PODOSCIANI gloria aut agendum, aut dicendum esset. Adspicerent credo se invicem, & Alter Alterum, quid singulos, quid universos de Te sentire par esset, consuleret.

Nec dubitare licet, quin omnes concluderent: Te si nihil ampliùs quàm Prælatum inter Primos insignis, quàm Cancellarium, quàm Referendarium fuisses: si æqui.

æquitate animi ergā omnes mirifica, pietate erga miseros eximia, sapientia præstabili nullum alium præter eos, de quibus proximè antè meminimus, honoris gradum assequerere; cum Illustrissimis Fratribus Tuis in Eorum numerum, Qui Majores adæquârint suos, oportere referri, Nunc quoniam Illustrissimam Gentem Tuam Archi-Præsulis, Primatis, Proregis dignitate auxisti: non video, quid pro incomparabilibus Tuis promeritis æquius, pro Majestate dignius universa Tibi PODOSCIORUM decernat antiquitas: quàm ut eorum, quibus Te præcessit, oblita temporum, Tibi jus antiquitatis cedat, Te non solùm decus, & Lumen Maximum, sed etiam Auctorem, Caput, & Patentem agnoscat suum: nec inter gratulandum bonis ominibûs prosequatur, ut unum è Posteris, amplexibûs ut Parentem ambiat: sed caput ut Parenti, ut Proregi submittat genu: Archi-Præsuleæ manus osculum

sculum ritu veneratundorum postulet. Ita admirabili Dignitatis, ac meritorum virtute omnium omnino ætatum, quas non v xîsti, gloriam complexus es: Majores Tuos Te posteriores fecisti; e rivulo Fons, Vitis è surculo, è membro Caput, è Filio Parens Illustrissimæ **PODOSCIORUM** Familiæ effectus es.

Qua de re cum Tibi Ipsi non sine gestientis animi sensu gratulamur **PRINCEPS CELSISSIME**: cum vero Serenissimo **STANISLAO AUGUSTO**, Nostro Potentissimo & Clementissimo Domino gratias immortales agimus: Qui ut cæteras omnes Regi-Publicæ partes Viris quàm maxime idoneis amat committere; sic in Te deligendo eam æquitatem adhibuit, qualem & Tua Dignitas, & tanti sapientia Principis, & ipsa Rei-Publicæ tempora postulabant. Quod eò flagrantiori voluntate facimus; quò magis confidimus: Dignitatem hanc Tuam non Ecclesiæ minus

nus atque Poloniæ, quàm Societati No-
stræ salutarem fore. Multò enim jam an-
tè ostenderas, qualis erga nos hoc tem-
pore futurus esses: toties Tuam Societa-
ti benevolentiam cum summa propensi
animi significatione pollicitus, quoties e-
jus declarandæ Tibi se opportunitas offer-
ret. Cui beneficio cum recens pulcherri-
mæ per publicas litteras commendationis
beneficium adiecisti: non video, quid ultra
Societas in hoc primo præsertim Digni-
tatis aditu a Te possit requirere.

Illud tamen supplex a Te præterea So-
cietas Nostra **CELSISIME PRINCEPS**
etiam atque etiam efflagitat: ut quemad-
modum cœpisti semel, sic eam porro be-
nevolentiam Tuam fovere pergas. Hoc erit
inter cætera, quæ Primates Alii in Soci-
etatem contulerunt beneficia, maximum.
Gloria ac Dignitate Majores vicisti Tuos:
munificentia & pietate etiam Antistites,
Qui Te præcesserunt, vincere, si voles, po-

reris. Istius tam insignis gloriæ in Societate Nostra se Tibi campus aperuit. Equidem Antecessores Tui ea erga nos liberalitate quondam usi sunt, ut nihil reliqui fecerint, in quo suæ erga Societatem optimæ voluntatis partes desiderari possent. Cujus rei veritas tantò minùs probationem postulat, quantò eam clariùs vel erecta funditus, vel aucta & dotata Collegia etiam tacente Societate deprædicant.

Qua autem rerum tempestate tam fortunatis esse nostris hominibus licuit? illâ nempe, quâ Societatis Nomen Orbem terrarum in admirationem rapuit, cum optimus quisque rebus nostris amicissimè plauderet, cum expeditiones longinquas, labores innumeros, sanguinem pro CHRISTO datum litteris consignaret, legeret; admiraretur; cum nemo Societati nisi sui periculò honoris obstreperet, cum & ad præclare sentiendum, & ad benignè faciendum communis excitaret fama, sapientissimi cujus
que

que provocaret favor, Orbis terrarum invitarent exempla. Illa, illa ætate Antecessores Tui **PRINCEPS CELSISSIME**, cum nihilò minùs quàm quicumque alii de sua Re-Publica, deque Ecclesia mereri vellent, huc omnem cogitationem contulerant; ne sua erga Societatem liberalitas cujusquam beneficentiæ concederet.

Quibùs autem Societas nunc temporibus utitur? scilicet, quibus nihil Ipsi præter squalorem relictum est, quibus non jam scelus & nequitia, sed virtus, sed æquitas, sed recta ratio (si superis placet) se à nobis querantur deceptas, illusas, violatas, læsas: quibus in tantum apud ple-rosque odium adducta est, ut mirum esse debeat, si non se ipsum Ordo Noster ode-rit, & *ipse sibi* (ut ita cum Pòeta loquamur) *non inimicus erit.*

In tam tristi tempestate rerum si Tu **CELSISSIME PRINCEPS** laboranti Societati velut quoddam Propitium fidus afful-
fulse-

fulseris, si manum bonevolam ad juvan-
dum ceu Numen aliquod tetenderis, si in-
portum benevolentiae Tuae periclitantem
receperis: quis tandem, qui inficietur, erit,
qui momenta temporum istorum non so-
lum perpenderit, sed etiam cum praeterito
tempore sedulo contulerit, Te in beneficiis
erga nos neminem unum, qui ante Te fue-
rint, Antistitem habiturum parem? Ita est
profecto PRINCEPS Principes inter Po-
lonos MAXIME: quanto major illa res est,
quam à Te petimus, eâ, quam ab Anteces-
soribus habemus Tuis, tanto majore, nisi
gravaris, beneficio Tibi nos devinctos pu-
rabimus. Ab Antecessoribus nimirum a-
gros, praedia, muros, non famam, non bo-
ni nominis estimationem accepimus. Be-
neficia Principum quaerunt potius probos
Viros, quam faciunt: & quamvis probita-
tem Ipsorum, cum beneficiis cumulant, Il-
lustriore constituent loco: Patroni tamen
potius & Fautores, quam Auctores esse
alienae

alienæ virtutis dicendi sunt. Hæc, hæc sola
res est, quæ nostra est, quam nulli alteri
præter DEUM, nisi nobis debemus ipsis,
quæ immensis laboribus, infinitis æru-
mnis, vita quinimo & sanguine Societati
constitit.

Atqui hæc res, hæc inquam res tam caro,
tantoque labore empta, quanta vi & quan-
tis impugnetur machinis, **CELISSIME**
PRINCEPS profecto intelligis. Non id
Societati constitutum est, ut adversantes no-
bis velimus repungere, nemo tamèn ferre
molestè debet, nos inter Viros Principes fa-
mæ nostræ Patronos ac Defensores quærere.
Hac si Tu in re Societatem tutari velis, si
subtilibus litterarum publicarum, commen-
tis Tua Sapiencia atque authoritate inter-
cedere, Serenissimum Regem de fidelitate,
Rem Publicam universam de nostro in Pa-
triam, & Ecclesiam amore Gravissimus Te-
stis cernores facere: non jam solis nobis,
sed Tibi etiam **PRINCEPS CELISSIME**
famam

famam nostram ex æquo referemus accep-
tam, Tibi nos pulchrum nomen, Tibi re-
ctam existimationem debere libenter fate-
bimur: nec unquam aut Omnipotenti DEO
supplicare pro Te, Tuisquè rebus, aut qua-
cunque demum alia ratione poterimus,
gratum erga Te memoremque animum
desinemus testari.



ALTERA GRATULATIONIS
P A R S
SEU
APPLAUSUS LYRICUS
E I D E M

CELSISSIMO & REVERENDISSIMO
D O M I N O
D. JOANNI GABRIELI
COMITI IN PODOSIE JUNOSZA

P O D O S K I

DEI ET APOSTOLICÆ SEDIS GRATIA
ARCHIEPISCOPO GNESNENSI
REGNI POLONIE ET MAGNI DUCATUS LITHVANIÆ
PRIMATI, PRIMOQUE PRINCIPI,
LEGATO NATO &c: &c:

AB EADEM POLONIÆ MAJORIS SOC: JESV PROVINCIÆ

I N S T R U C T U S

AD LECTOREM

Miraris Lector non multi carminis odas?

Hanc Nostri laudem Principis esse puta.

Maximus est PRINCEPS nullūde PRINCIPETāto

Sit licet immensum, non breve carmen erit



O D E I.

Monocolos Tetrastrophos continens vota Provincia Majoris Polonia.

P R I N C E P S Sarmatici Grande Jubar Poli,
P R I N C E P S Purpureo Summus in Ordine,
Et Qui Sarmaticis Proximus assidens
Clavum, Coccineus Navitá, Regibus,

Navis Lechiacæ Numine Dextero

Torques: Cui superum Rector & Arbiter

Excelsum redimit Præsuleá Caput

Mitrâ conspicuâ vertice duplici:

A2

Cui

Cûi pectus nitido vellere, quatuor
Augusto Crucibûs cingitur, & Sacra
Vestis Romuleæ Magnificencia,
Et fulta emeritô Digna Manus Pedô

Prono Sarmatidem pectore cernuam
Cogit non solitîs tollere honoribûs.
Cernis: Præfuleos ut ruit ad pedes
Lojolæa Cohors plaudere fervida?

Non Jlla Attalicas munera Principum
Vestes, nec rutilum divitis Indiæ
Aurum, nec lepidè fusa Corinthiûs
Adfert vasa locis, Thetide nec satam

Gem-

Gemmas progeniem. Non bene Curiis

Crassorum locuples copia congruit.

Mentis vota Tibi divitias probæ,

Quæis nil nobilius, nilque paratius

Divinæ capiunt claustra modestiæ,

PRINCEPS Magne damus, vota perennibûs

Incidenda notis, non Liparæiâ, (a)

Sed quam imo regimus pectore, laminâ.

Vitam decrepiti Nestoris æmulus

Tercentis vegeto corpore messibûs

Pro-

(a) Lipare una ex Liparæis Insulis Vulcano Sacris de qua Claudianus de III. Cons. Honorii: *Ignifluisque gemit Lipare fumosa cavernis.*

Produc: quam patulo commoda Faustitas

Cornu largifluxæ ditet Achaidos (b)

Cingat Pacificum Cælipotens Pater

Grato ruricolis munere Verticem

Pacis non dubia Palladis arbore.

O si Propitius Lechiadis DEUS

Mutatís valido Numine fabulís

Vatum, prisca Tuæ somnia Dexteræ

Cedat! Mercurii & dempta Caduceo (c)

Pacis jura Tuum transferat in Pedum!

ODE

(b) Amaltheæ nutrici suæ Oleni in Achaïæ oppido natæ fingitur Jupiter donò cornu dedisse, è quo omnia quæcunque vellet, promeret.

(c) Caduceus virga Mercurii, qua hic fabulosus Deus omnia dissidia credebatur componere.

ODE II.

*Dicòlos Tetraſtrophos in qua Poëta dicit:
CELSISSIMO ſuo, PRIMATE factò, ſtu-
diò ſcribendi carminis, quod longò intervallò
intermiſit: ſe vehebenter incenſum. Deinde
optat talem, qualis Orpheo tribuitur, vim ſuo
carmini concedi: ut non ſolum homines ad læ-
ritiam, ſed etiam rupes & ſylvæ ſi non ad cho-
reas, ſaltim ad reddendum ſuo carmine reper-
cuſſum PRINCIPIS Nomen ſe
excitari ſinant.*

JAm piget mutos jacuiſſe nervos,
Nec ſonò dudum ceciniſſe dulci,
Improbâ promptam remorante curâ
Ludere dextram.

Noctibûs nobis Cicero ſolutis,
Impigris Idem teritur diebûs:

Nec

Nec jacet priscae Venerandus Auctor

Livius Aëx.

**Quæ lego solers imitor: nec ullum
Prosa dat metro spatium, tacentque
Invido Musam prohibente cantu**

Barbyta Marco.]

**Sed procul tandem, procul esto Tulli:
Tempus est miti recalente ludo
Garrulo fessos fricuisse blandam
Pollice buxum;**

**Te juvat tristi gravitate lentum
Fundere austeras calamô trimembres:
Nos**

Nos decet læto variare pulsas

Carmine chordas.

Nam nec hìc leges Populis feruntur,

Nec malus causam Catilina dicit:

Sed Novus PRÆSUL nova Sarmatarum

Gaudia poscit.

PRÆSUL & PRINCEPS Utriusque Gentis,

Quæve Lecheo fata Patre fertur,

Quamve Reginæ Lechidi Jagello

Littavus addit.

PRÆSUL Illustri Venerandus ortu,

Et Cui multa probitate fetum

B

Pectus

Pectus, & multo locuples Minervæ

Numine turget.

Nec sat est, si quod Cicero potenti

Voce, Mortales animos movere

Gestiam, certus faciles in omnes

Vertere plausus:

Sed graves Cynthos, residetque sylvas. (d)

Orphei chordas imitante plectro

Ardet exultans revocare prisca

Musa choreas.

Quodsi inexperta gravitate torpent,

Nec

(d) Cynthus Dellmons pro quolibet monte.

Nec Pòëtarum citharis moventur:

Non tamen cœptum mea conticescent

Barbyta carmen.

Pro vagis vocem repetam choreis:

Ut Tuum, & rupes imitata Vatem,

Nomen, & Sylvæ gement refractum

Maxime PRINCEPS:

Mille largitô Tibi me Decembres,

Mille refractos repetant Decembres:

Et datam sparsa decies recantent (e)

Voce salutem.

B₂

ODE

(e) Turnebus in quodam vico juxta Lutetiam sito unam
vocem septies, Ticini in Aula Magnæ Basilicæ ter supra
decies, refractam affirmat reddi.

ODE III.

Tricolos Tetraastrophos de Virtutibus CEL-
SISSIMI PRINCIPIS

ECquis superba sede Propinquior
Nixus Lecheis Regibus affidet,
Et juris & legum Magister,
Et sceleri Metuendus Ultor?

Ecquis Petrinæ frena Vicarius
Auctoritatis Lechiades tener.

Gnesnæque Sublimis Cathedrâ
Scita Patris Latii tuetur?
Insignis Alta Stirpe **PODOVIUS**
Proles Vetustis Orta Parentibus:

Sed

Sed Cûi decus Virtutis auctos
Congeminet Patrios honores.

Olli prioris conscia sæculi
Canens Vetustas gesta perennibus
Mandata chartis Æmulanti
Nosse dedit generosa Patrum.

Illius Amplo pectore providæ
Sedere leges: quæis trutinans Dea
Mortalium æqua res bilance
Regna procul, Populosque frenat.

Ille & peracris munere Præpotens

Lin-

Lingvæ, Látini Principis Æmulus,
Turbæ stupefcentis disertus
Attonitas tenet ore menteis.

Illum benignis, quo licuit die,
Exceptit ulnis Relligio Parens
Natum; & super cunis Repostæ
Mille genis repetita junxit

Prolis Tenellæ mollibus oscula.
Pro lacte Sacri nectare Dogmatis
Pectus perargutum Puelli
Diva Tuens aluisse fertur.

Sic Pastus olim (dic age, dic soror

Pim.

Pimplæa) quantos pectore Spiritus (f)

Major foveret, quamve puber

Pulchra daret monumenta quondam

Virtutis haustæ? Scilicet anxiam

Hæc prima mentem cura momorderat:

Rebûs caducis ut solutus

CHRISTE Tuum cumularet agmen.

Quid? an fugacem negliget insequi

Virtutem adultis gloria passibus?

Ut Phoebus umbram persequentem

Sic titulos trahit Alta Virtus

Ergo

(f) Pimpla Mons Macedoniae Olympo vicinus, & Mu-
lis Sacer.

Ergo sagaci Regia lumine

Prudens, reducta nube modestiæ,

Majoribus curis vacare

Et miseris jubet esse Patrem [g]

Hinc luctuosæ, quas fera luridâs

Fortuna quondam polluit imbribus,

Risere palpebræ, & serenæ

Explicito micuere vultu.

Nec crimen ullum jura PODOVIO

Dicente, cinxit tempora Daphnide [b]

Nec

[g] Referendarium Regal.

[b] Daphnen vocamus hoc loco Daphnidem a Daphna Regione Theſſaliæ, in qua Daphnes in laurum eſſe converſa fingitur.

Nec planxit unquam fauciata

Immeritis probitas querelis.

Seu jure virtus, seu prece dimicet,

Seu fraude crimen, seu prece fascinet:

Hoc Arbitro & virtustriumphat,

Et sceleri male causa cedit.

Hinclæta magnis Lechia plaufibus

Fertur, remotum Nomen ad æthera

PODOVII nuper tulisse,

Hisque Jovem tonuisse votis.

O Vive Pulchri Gloria Sangvinis!

Vive o PODOVI Nestoreos dies!

C

Ca-

Canis nec asperum pruinis

Sacra Caput Redimicla cingant.

ODE IV.

Dicōlos Distrophos Eucharistica, ad Serenissimum & Potentissimum STANISLAUM AUGUSTUM Poloniarum Regem.

REX AUGUSTE Jagellidum,
Orbis Lechiaci Maximus Arbiter,

Celsò, quò resides locò
Augustâ inferiùs despice Palpebrâ.

Cernis, Quis propior latus
Princeps Magne Tuum consequitur Comes?
Pri-

Prisca stirpe PODOVIUS,
Et pulchrâs animi dotibûs Inclytus,

Promptum confiliô Caput,
Et tutum foribûs Pectus aheneis.

Quem non sæva subegerit,
Non fortuna Virum blanda fefellerit.

Cujus nescia ludere
Sincero refidet Pectore veritas.

Magnis Regibus intimo
Mentis non dubiæ munere cognitus.

Carus Civibus Incola
Proles Carpophoræ chara Poloniæ.

C2

En

En, quæis laudibûs eminent,
Quem STANSLAE Tuus calculus erigit!

ODE V.

*Dicolos Tetraſtrophos ad PROCERES
FOEDERATOS Regni Polonice, Magni-
que Ducatus Litvania: Quorum erga CÆL-
SISSIMUM PRINCIPEM studia imagina-
tione a Ceris Majorum sumpta
Pœta laudat.*

MUſæ Lechiades triſte ſilentium
Feſtivo celeres rumpite carmine:
Et pulchro Lechiæ fœdere Nobili

Ævi pangite poſteram.

Ven-

Venturi feriem. Discite Sarmatæ:

Quo JUNOSIADAM Numine Præfulem

Sacros Gnesniadum ferre super tholos

Juncta collibuit manu

Conjunctis focia pace QUIRITIBUS.

Clarus PODOVIDUM Sanguis, & Inclytæ

Primis a Patribus Gentis Imagines

Denso Murice Nobiles,

Ab Gentilitiis hoc laquearibus

Affatæ dubios carmine Sarmatas

Narrantur, superis ora Pierio

Oestrô muta moventibus.

Quæ

Quæ Vos o **PROCERES!** quæ mora distinet?

Quidni Patritium sede **FODOVIDAM**

Extincto heu vidua Principe! figitis

Tantis Præsidium malis?

Tantis.

An Clarus Proavis expetitur Nepos?

Aut præstans probitas quæritur arduæ

Sedi? Promerito & Sacra recumbere

Ardet Purpura **PRINCIPE?**

Sunt Nobis **Celebres Marte** Aborigines,

Sunt & **Conspicui consiliô** Patres,

Bellonæque finu & **Palladis** Æmulæ

Pubes artibûs **Inclyta.**

Cer.

Cernis, Derslaius Signifer ut Minax

Vel picta facie terret? ut ænea

Splendent Phœnicio brachia murice

Empto sanguine Thracidum?

Cernis, muricibus quàm rubet Integer

Indutus Tyriam Purpureus togam,

Facundoque sonans ore, Masovia

Alter sede decentior?

Quid? Fervens Carolus num latet incios?

Tu, quali trifidum fulmen ab æthere

Concussit tremulas impete turreis

Factis stragibus occubans:

Talis

Talis per medios Carole Lapponas

Infestas acies Threjiciô ruens

Loricatus equô cædis, & occidis,

Tabô naufragus hostium.

Quin Niclae Tuum, quin recolo memor

Tempus, Plociaco murice cognitum, [i]

Jucundumque fata Prole Talassium? [k]

Quanta Prole Talassium! [*]

Quid

(i) Plura **PODOSCIORUM** Nomina vide in soluta oratione.

(k) Quidam **Talassium** eundem esse putant, quem & **Hymenæum**.

(*) De **Illustrissimis Fratribus Celsissimi** vide in orate soluta.

Quid Plures memorē? quid **PRAUDICIOS**? (1)

Quos si perpetuo carmine persequar;

Stellas occiduo vanus in æthere

Casso lumine computem.

At seu **PRAUDICIOS**, five **PODOVIDAS**

Piaſti respicitis: nulla Nepotibus

Gens Lechea ſuis Nobilior fuit.

O huc Lechia respice!

Et Tantæ Sobolis Patriſi ſupero

Mitras Gneſniadum Vertice colloca.

D

Di-

(1) Id eſt **PRAVVDZICIOS**, quam vocem ita immi-
nimus metrica neceſſitate coacti.

Dignum tam Merito Sangvine præmium,

Dignum Profapiâ Decus.

Hæc rerum dubiis Cera QUIRITIBUS.

Hi primùm tacito murmure Principem,

Mox altis Medium poscere vocibus

Pulchra Stirpe PODOVIDAM.

It clamor tremulus: Fama volucribus

Pennis ire juvat. Cælipotens Pater

Et JAGELLONIDES [m] Romaq; Cōscia

Laudant vota QUIRITUM.

Fávit

[m] Serenissimus STANISLAUS AUGUSTUS.

Favit propitio Numen ab æthere
Coeptis inde Tuis MAGNE PODOVIDA.
O sic si faveat postea, & aureos
Annis compleat exitus!



*Łaz i pomysłności przeko uwika
Wszystko was na świecie mamie
Samié która skracaj się w ciele
Te jest odczynem między mi*



~~X~~

XVI. 2. 96